

Täysistunto

Keskiviikko 4.3.2026 klo 14.00—18.04

5. Hallituksen esitys eduskunnalle sähköisen tiedoksiannon ensisijaisuutta viranomaistoiminnassa koskevaksi lainsäädännöksi

Hallituksen esitys HE 124/2025 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 1/2026 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Jussi Halla-aho: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Käsittelyn pohjana on hallintovaliokunnan mietintö HaVM 1/2026 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä. — Yleiskeskustelu. Hallintovaliokunnan puheenjohtaja, edustaja Peltokangas, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.35 **Mauri Peltokangas ps** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi siirtyy hallitusohjelman mukaan asteittain digitaalisten palveluiden ensisijaisuuteen viranomaisasiointikanavana. Hallituksen esityksessä ehdotetulla lainsäädännöllä mahdollistetaan sähköisen tiedoksiannon ensisijaisuus viranomaistoiminnassa. Tavoitteena on, että viranomaisen tiedoksiannot lähetetään ensisijaisesti sähköisesti niille hallinnon asiakkaille, joille se on mahdollista. Nykyisin tiedoksiannot toimitetaan postitse, ellei asiakas ole erikseen antanut suostumusta sähköiseen tiedoksiantoon.

Esityksellä tavoitellaan nykyistä tehokkaampia viranomaismenettelyjä, parempaa tuotavuutta ja paikkariippumatonta viranomaisasiointia. Ehdotetun lainsäädännön keskeisenä sisältönä on tiivistetysti se, että täysi-ikäiselle henkilölle avataan jatkossa tietyin poikkeuksin viranomaisaloitteisesti viestinvälityspalvelutili Suomi.fi, kun hän tunnistautuu johonkin julkishallinnon sähköiseen palveluun. Tämän jälkeen viranomaiset voivat toimittaa sähköisiä tiedoksiantoja tälle viestinvälityspalvelutilille ilman henkilön nimenomaista suostumusta.

Hallintovaliokunta pitää tavoitteita sähköisen tiedoksiannon lisäämisestä kannatettavina. Sähköinen tiedoksianto voi parhaimmillaan edistää perusoikeuksien toteutumista ja helpottaa ihmisten asiointia viranomaisten kanssa. Ehdotettuun sääntelyyn liittyy kuitenkin myös erityisesti yhdenvertaisuuteen ja asiakkaiden oikeusturvan toteutumiseen liittyviä riskejä, jotka on kyettävä minimoimaan. Hallintovaliokunta käsittelee näitä riskejä mietinnössään varsin kattavasti. Hallintovaliokunta puoltaa lakiehdotusten hyväksymistä mietinnöstä ilmenevin huomautuksin ja muutosehdotuksin.

Arvoisa rouva puhemies! Noin 2,5 miljoonaa henkilöä on ottanut viestinvälityspalvelun eli Suomi.fi-viestit vapaaehtoisesti käyttöönsä ja antanut suostumuksensa sähköiseen viestintään. Palvelun käyttöönotto edellyttää nykyisin, että henkilö lisää palveluun käytössään olevan toimivan sähköpostiosoitteen, joka pyydetään vahvistamaan. Jokaisesta viestinvä-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 17/2026 vp

lityspalvelutilille saapuneesta viestistä lähetetään ilmoitus tähän sähköpostiosoitteeseen. Jatkossa siis Suomi.fi-viestit-palvelun käyttöönotto tapahtuisi viranomaisaloitteisesti.

Hallintovaliokunta pitää välttämättömänä rajauksena sitä, ettei tiliä avata henkilölle, jolle on määrätty edunvalvoja tai vahvistettu edunvalvontavaltuutus. Esityksen perusteluissa tuodaan varsin kattavasti esiin viestinvälityspalvelutilin kautta tapahtuvaan tiedoksiantoon liittyviä yhdenvertaisuuteen ja oikeusturvan toteutumiseen liittyviä riskejä. Riskit liittyvät erityisesti ihmisten erilaisiin tosiasiallisiin mahdollisuuksiin käyttää palvelua ja vastaanottaa tiedoksiantoja sähköisesti. Riskit korostuvat erityisesti sellaisten henkilöiden kohdalla, joiden digitaalinen toimintakyky on alentunut mutta joille ei ole määrätty edunvalvojaa tai vahvistettu edunvalvontavaltuutettua. Ehdotettu sääntely saattaa tosiasiallisesti edellyttää, että henkilön digikyvykyys riittää Suomi.fi-viestien käytön lisäksi myös viranomaisten omien sähköisten asiointipalvelujen käyttöön. Henkilö ei myöskään välttämättä ole valmistautunut yleiseen Suomi.fi-viestien käyttöönottoon tunnistautuessaan asiointipalveluun.

Arvoisa rouva puhemies! Valiokunta katsoo, että henkilöä, jolle viestinvälityspalvelutili avataan, tulee informoida tilin avaamisesta ja sen vaikutuksista sekä mahdollisuudesta pyytää palvelun sulkemista mahdollisimman selkeästi. Valiokunta korostaa, että riittävän selkeä informointi mahdollisuudesta tilin sulkemiseen on keskeistä henkilöiden yhdenvertaisuuden ja oikeusturvan takaamisessa. Tämä korostuu esimerkiksi niiden henkilöiden kohdalla, jotka käyttävät sähköisiä palveluja vain avustettuina. Valiokunta pitää välttämättömänä, että riittävällä informoinnilla varmistetaan, että käyttäjä ymmärtää tilin avaamisen vaikutuksen ja sen, että viranomaisten tiedoksiannot toimitetaan hänelle jatkossa sähköisesti. Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, ettei viestinvälityspalvelutilin avaamiseksi vaadita ehdotetussa sääntelyssä sähköpostiosoitteen tai muun sähköisen yhteystiedon antamista, kuten nykyisin. Henkilön on kuitenkin ennen tilin avaamista ilmoitettava sähköinen osoite tai tieto siitä, ettei anna sähköistä osoitetta. Valiokunta toteaa, että sääntelyä sovellettaessa on huolehdittava siitä, että henkilö varmasti tietää sen, että jättäessään ilmoittamatta sähköisen osoitteen hän ei saa ilmoituksia saapuneista viesteistä.

Saadun selvityksen mukaan ehdotettu sääntely mahdollistaa myös tekstiviestiherätteen käytön. Tämän toiminnallisuuden kehittämistä palveluun ei ole kuitenkaan valmistelussa pidetty kustannustehokkaana ratkaisuna. Sähköpostiherätteen lisäksi käytössä on mobiilisovelluksesta toimitettava push-ilmoitus, joka vastaa selvityksen mukaan pitkälti tekstiviestiherätettä.

Jos sähköisen osoitetiedon antaminen olisi tiliä avattaessa pakollista, sääntely tilin avaamisesta perustuisi tosiasiaassa nykytilaa vastaavasti henkilön nimenomaiseen suostumukseen eikä tavoiteltu sähköisen tiedoksiannon ensisijaisuus toteutuisi. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan Suomi.fi-tiliä ei jatkossakaan avata käyttäjän sitä huomaamatta. Tilin avaaminen tapahtuu aina Suomi.fi-tunnistustapahtuman yhteydessä ja edellyttää käyttäjältä toimenpiteitä, millä pyritään varmistamaan se, ettei tiliä avata käyttäjän tietämättä tai niin sanotusti vahingossa. Valiokunta tähdentää, että menettelyn sähköisestä tiedoksiannosta kieltäytymiseen tulee olla mahdollisimman yksinkertaista.

Arvoisa rouva puhemies! Valiokunta korostaa selkeän ja oikea-aikaisen viestinnän merkitystä muutoksen toteuttamisessa. Digi- ja väestötietovirasto on tiedottanut muutoksesta jo etupainotteisesti. Lain voimaantulon jälkeen käyttäjiä on tarkoitus tukea useilla saavutettavilla tavoilla, kuten video-ohjeilla. Neuvontaa on saatavilla myös Digi- ja väestötieto-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 17/2026 vp

viraston asiakaspalvelusta, jonka resursointia vahvistetaan muutosten voimaantulon yhteydessä. Valiokunta korostaa myös digituen merkitystä.

Henkilö voi tehdä pyynnön Suomi.fi-tilin sulkemisesta heti sen jälkeen, kun tili on avattu. Se avataan ehdotetun sääntelyn mukaan kuitenkin tietyn ajan kuluttua uudelleen, jos henkilö asioi jossain sähköisessä viranomaispalvelussa. Hallintovaliokunta ehdottaa tätä määräaikaan pidennettäväksi puolesta vuodesta yhteen vuoteen. Myöskään tilin uudelleen avaaminen ei tapahdu automaattisesti tai käyttäjän tietämättä vaan edellyttää käyttäjän aktiivisuutta. Hallintovaliokunta pitää tärkeänä, että sähköisestä asioinnista kieltäytyminen on käytännössä niin helppoa, että sen voi tehdä myös ilman digiosaamista. Tästä näkökulmasta on perusteltua, että tilin sulkemispyynnön voi tehdä myös puhelimitse tai käyntiasiointin yhteydessä. Hallintovaliokunta toteaa, ettei kaikkia henkilöitä velvoiteta ehdotetulla sääntelyllä yksinomaan Suomi.fi-viestien käyttäjiksi ja sitä kautta sähköisten tiedonantojen vastaanottamiseen. Sääntelyllä pyritään osaltaan turvaamaan se, että vain digitaalisten välineiden käyttöön kykeneviä henkilöitä ohjataan sähköisten tiedoksiantojen piiriin.

Hallintovaliokunta pitää erittäin tärkeänä, että hallinnon asiakas saa luotettavalla tavalla tiedon hänelle tiedoksi annettavasta viranomaisen asiakirjasta. Tästä tulee huolehtia myös tilanteissa, jossa ensisijaisena tiedoksiannokanavana on ehdotetun sääntelyn mukaisesti viestinvälityspalvelu. Hallintovaliokunta yhtyy perustuslakivaliokunnan näkemykseen siitä, että viestinvälityspalveluun tulleesta asiakirjasta tehtävällä ilmoituksella on keskeinen merkitys tiedoksiannon tarkoituksen toteutumisen kannalta.

Arvoisa rouva puhemies! Vielä: Ehdotetulla ilmoitussääntelyllä pyritään varmistamaan hallinnon asiakkaiden mahdollisimman kattava tiedonsaanti. Tiedoksiannon vastaanottaja saa lähtökohtaisesti erillisen ilmoituksen tiedoksi annettavasta asiakirjasta ilmoittamaansa sähköiseen osoitteeseen. Hallintovaliokunta on perustuslakivaliokunnan valtiosääntöoikeudellisten huomautusten johdosta ehdottanut mietinnössään tiedoksiannosta ilmoittamista koskevaa sääntelyä täsmennettäväksi ja täydennettäväksi. Valiokunnan ehdotuksen mukaan Digi- ja väestötietovirastolla on esimerkiksi velvollisuus antaa käyttäjälle tieto siitä, että ilmoitusta ei lähetetä, jos käyttäjä ei ilmoita tiliä avattaessa sähköpostiosoitettaan.

Arvoisa rouva puhemies! Hallintovaliokunta on tehnyt lakiehdotuksiin perustuslakivaliokunnan edellyttämät muutokset. Valiokunnan mietintöön jätettiin kolme vastalauseetta.
— Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitokset valiokunnan puheenjohtajalle esittelystä.
— Ja sitten edustaja Hänninen.

16.45 Juha Hänninen kok: Arvoisa puhemies! Yhteiskuntamme tapa hoitaa asioita on muuttunut nopeammin kuin lainsäädäntö. Kansalaiset ovat yhä tottuneempia sähköisiin palveluihin. On luontevaa, että myös viranomaisviestintä seuraa aikaa ja siirtyy ensisijaisesti sähköiseen muotoon. Tätä tavoitetta edistetään nyt asettamalla sähköinen tiedoksianto ensisijaiseksi. Esityksen ydin on yksinkertainen: kun kansalainen kirjautuu vahvasti johonkin julkishallinnon palveluun, hänelle avataan Suomi.fi-viestit-tili viranomaisaloitteisesti. Näin viranomaiset voivat jatkossa lähettää tiedoksiannot suoraan sähköisesti ilman erillistä suostumusta, mikä nopeuttaa asiointia ja säästää veronmaksajien rahoja. Hallinnolle on arvioitu koituvan jopa 40 miljoonan euron vuotuiset säästöt postituskustannusten vähentyessä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 17/2026 vp

Arvoisa puhemies! Hallintovaliokunta on käsitellyt tämän esityksen perusteellisesti ja tehnyt siihen muutoksia, joilla varmistetaan uudistuksen oikeusturva ja selkeys. Kaikilla ei ole samanlaisia digivalmiuksia, ja siksi järjestelmän tulee joustaa. Sähköisestä tiedoksiantosta tulee voida kieltäytyä helposti, jotta viranomaisasiointi säilyy saavutettavana myös heille, jotka eivät digitaalisia järjestelmiä käytä. Samalla katsoimme tärkeäksi, että ilmoitus tiedoksi annettavasta asiakirjasta on aina lähetettävä siihen sähköiseen osoitteeseen, jonka henkilö on itse ilmoittanut. Näin kenenkään ei tarvitse arvailla, milloin viesti on tullut ja minne. Halusimme myös pidentää tilin uudelleen avaamisen määräajan kuudesta kuukaudesta vuoteen, jotta kenenkään oikeusturva ei vaarannu tilanteessa, jossa digivalmiudet muuttuvat ajan myötä. Näillä muutoksin esitys on entistä parempi.

Arvoisa puhemies! Tämä uudistus on hallitusohjelman mukainen askel kohti sujuvampaa, kustannustehokkaampaa ja yhdenvertaisempaa julkishallintoa. Se ei sulje ketään ulos, mutta se avaa ovia niille, jotka haluavat ja voivat asioida digitaalisesti. Sähköinen tiedoksianto ei ole vain tekninen muutos, vaan se on osa vahvempaa ja ketterämpää Suomea. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Strandman.

16.49 Jaana Strandman ps: Arvoisa rouva puhemies! Käsittelyssä oleva esitys vie Suomea määrätietoisesti kohti sujuvampaa ja nykyaikaisempaa viranomaisasiointia. Tavoitteena on, että viranomaisten tiedoksiannot lähetetään ensisijaisesti sähköisesti niille asiakkaille, joille se on mahdollista. Käytännössä tämä tarkoittaa siirtymistä paperipostista Suomi.fi-viesteihin. Muutos helpottaa kansalaisten arkea. Sähköinen tiedoksianto on nopea, paikkariippumaton ja turvallinen. Viestit ovat saatavilla ajasta ja paikasta riippumatta, eikä tärkeä asiakirja ole riippuvainen postin kulusta. Samalla viranomaismenettelyt tehostuvat, käsittelyajat lyhenevät ja hallinnollinen työ vähenee.

Arvoisa rouva puhemies! Esityksen keskeinen sisältö on, että täysi-ikäiselle henkilölle voidaan avata viranomaisaloitteisesti viestinvälityspalvelutili silloin, kun hän tunnistautuu julkishallinnon sähköiseen palveluun. Erillistä suostumusta sähköiseen tiedoksiintoon ei jatkossa aina tarvita. Tämä tekee järjestelmästä selkeämmän ja yhdenmukaisemman sekä vahvistaa sähköisen viestinnän asemaa ensisijaisena kanavana. Samalla turvataan oikeus paperipostiin. Jos henkilö ei käytä sähköisiä palveluita tai ei halua asioida verkossa, viestit toimitetaan edelleen perinteisesti. Uudistus huomioi erilaiset elämäntilanteet ja varmistaa, että palvelut säilyvät kaikkien saavutettavissa. Lainsäädäntöä päivitetään laajasti vastaamaan digitaalista toimintaympäristöä. Muutoksia tehdään sähköistä asiointia, digitaalisia palvelu- ja useita oikeudenkäyntimenettelyjä koskeviin lakeihin. Sähköinen tiedoksianto mahdollistetaan entistä laajemmin myös esitutkinnan ja poliisitutkinnan yhteydessä. Lisäksi tarkennetaan määräaikoja, ilmoitusmenettelyjä ja viranomaisten velvoitteita viestinvälityspalvelun käytössä.

Arvoisa rouva puhemies! Julkisen hallinnon toimijoiden on varauduttava siihen, että tämä sähköinen tiedoksianto muodostuu pääsäännöksi. Tämä edellyttää teknisiä ratkaisuja, henkilöstön koulutusta ja toimivia prosesseja. Hyvin toteutettuna uudistus parantaa tiedonkulkua, vähentää kustannuksia ja vapauttaa resursseja varsinaiseen palvelutyöhön. Digitaalisten palvelujen ensisijaisuus tukee julkisen talouden kestävyyttä ja vahvistaa hallinnon tuottavuutta. Samalla se vastaa kansalaisten odotuksiin ajanmukaisista ja sujuvista pal-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 17/2026 vp

veluista. Kyse on hallinnon kehittämisestä niin, että se palvelee paremmin sekä ihmistä että yhteiskuntaa kokonaisuutena. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Nieminen.

16.52 Mira Nieminen ps: Arvoisa rouva puhemies! Tänään tarkastelemme kokonaisuutta, joka liittyy viranomaisprosessien modernisointiin ja erityisesti sähköisen tiedoksiannon käyttöönottoon. Kyseessä on laaja hallinnollinen kehityssuunta, joka pyrkii vastaamaan digitalisoituvan yhteiskunnan tarpeisiin ja siihen, miten ihmiset asioivat viranomaisien kanssa. Nyt ehdotetun lainsäädännön keskeisenä ajatuksena on, että täysi-ikäiselle henkilölle avataan jatkossa tietyin poikkeuksin viranomaisaloitteisesti Suomi.fi-viestinvälityspalvelutili. Tämä tarkoittaa, että vanhan perinteisen postilaatikon sijaan tieto tavoittaa sähköisen palveluluukun kautta. Sähköisen kanavan käyttö nopeuttaa tiedon välittämistä, vähentää hallinnollista rasitetta sekä parantaa tiedon perille toimittamisen luotettavuutta. On huomioitava, että oikeus paperipostiin kuitenkin säilyy, mikäli henkilö ei käytä sähköisiä palveluita tai kokee edelleen, että palvelu tuntuu haasteelliselta käyttää.

Arvoisa puhemies! Monissa viranomaistehtävissä, kuten hallinnollisissa päätöksissä, ilmoituksissa ja määräaikojen käynnistymisissä on tiedoksiannon oikea-aikaisuus keskeinen osa oikeusturvaa. Sähköinen järjestelmä mahdollistaa sen, että viestit tavoittavat vastaanottajan useimmiten reaaliaikaisesti ja niihin voidaan palata milloin tahansa. Sähköisen tiedoksiannon keskeinen tavoite on parantaa tiedonkulkua ja vähentää näitä viiveitä. Sähköinen viesti on perillä saman tien, kun viranomaisen painaa lähetä-nappia. Ei enää monen päivän viiveitä ja odottamista, postiluukun vahtimista tai epävarmuutta, onko posti hukkunut matkalla. Sähköiset palvelut vähentävät epäselvyyksiä ja tarjoavat läpinäkyvyyttä aikaleimojen ja lokitietojen kautta.

Arvoisa puhemies! Sähköinen tiedoksianto tuo hyötyä myös viranomaisen omaan toimintaan, missä postituksen väheneminen, palautuneiden kirjeiden käsittelyn keventyminen ja automatisoitujen prosessien käyttöönotto vapauttavat työaikaa ydintehtäviin ja säästävät kustannuksissa monilla tavoin. Nämä hyödyt koskevat useita viranomaistahoja ja niiden joukossa myös poliisia. Itse olen työn kautta kokenut, että palvelu on ollut hyvä ja sujuva, kun tieto on tästä molemminpuolista. Poliisin työn näkökulmasta tiedoksiannot voivat liittyä esimerkiksi lupa-asioihin, kuulemistilaisuuksiin, rikosasioiden käsittelyvaiheisiin tai muihin viranomaisilta kansalaisille toimitettaviin ilmoituksiin tai päätöksiin. Poliisin toiminnan kautta voidaan korostaa etenkin nopeutta, josta usein tulee palautetta. Sähköinen tiedoksianto nopeuttaa siis prosesseja, joissa aikarajat ovat tiukkoja ja joissa viiveet voivat haitata jatkokäsittelyä. Kun manuaalisia toimenpiteitä vähennetään, se voi vapauttaa poliisin henkilöstöresurssia tehtäviin, joissa inhimillinen harkinta ja kohtaaminen on välttämätöntä. Myös viranomaisten välinen yhteistyö paranee, kun käytetään yhdenmukaisia sähköisiä järjestelmiä, jotka parantavat tiedonvaihtoa ja sujuvoittavat kokonaistoimintaa.

Arvoisa puhemies! Sähköiset järjestelmät ja digitalisaatio ovat tätä aikaa ja osa kehityssuuntaamme. Tekniset laitteet kehittyvät, ja niiden käyttäjät lisääntyvät. Samalla on muistettava niitä käyttäjäryhmiä, jotka eivät pysty: heillä ei ole riittäviä digitaitoja tai kykyä tai laitteita sähköisten palveluiden käyttöön ja viestien vastaanottamiseen. Yhteiskunnan on turvattava myös heidän viestien tiedoksisaannista. Siksi on tärkeää tarkastella uudistuksen haasteita. Kaikki eivät ole digivalmiuksiltaan samalla viivalla. Ikääntyminen, toimintara-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 17/2026 vp

joitteet, puutteelliset laitteet, heikko lukutaito tai monimutkaiseksi koetut sähköiset palvelut voivat rajoittaa mahdollisuuksia hyödyntää näitä järjestelmiä. Jotta palvelu olisi yhdenvertaisesti saavutettavissa, rinnalle tarvitaan erilaisia tukitoimia. Yleisesti käytettyjä ratkaisuja ovat esimerkiksi selko- ja monikieliset ohjeet, ohjattavat asiointipisteet, valtuutuspalvelut, vaihtoehtoisten tiedoksiantokanavien mahdollistaminen sekä palvelujen käyttöliittymien selkeyttäminen. On myös hyvä turvata ihmisten tietoisuutta ja ymmärrystä siitä, milloin käyttäjä on siirtymässä digipalveluiden piiriin, ja antaa hänelle mahdollisuus reagoida palvelun käyttöönottamiseen itse. Heräteviestit näistä pitäisi tulla siksi myös aina vaihtoehtoisesti tekstiviestein ja sähköposteilla, kuten jo nyt monissa palveluissa esimerkiksi terveydenhuollon puolella tapahtuu varattujen aikojen suhteen. Näillä toimilla voidaan tukea niitä, joille sähköinen asiointi ei ole ensisijainen vaihtoehto, ja kaikessa digitalisaatiossa tuleekin huomioida ihmisten erilaisia tarpeita muutoksissa. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Nikkanen.

16.57 Saku Nikkanen sd: Arvoisa rouva puhemies! Nyt käsittelyssä olevalla lainsäädännöllä mahdollistetaan sähköisen tiedoksiannon ensisijaisuus viranomaistoiminnassa. Tavoitteena on, että viranomaisen tiedoksiannot lähetetään ensisijaisesti sähköisesti niille hallinnon asiakkaille, joille se on mahdollista. Nykyisin tiedoksiannot toimitetaan postitse, ellei asiakas ole erikseen antanut suostumusta sähköiseen tiedoksiantoon. Esityksellä tavoitellaan nykyistä tehokkaampia viranomaismenettelyjä, parempaa tuottavuutta ja paikariippumatonta viranomaisasiointia. Konkreettisesti tämä tarkoittaa sitä, että täysi-ikäiselle henkilölle avataan jatkossa tietyin poikkeuksin viranomaisaloitteisesti viestinvälityspalvelutili eli kansankielellä Suomi.fi-tili, kun hän tunnistautuu johonkin julkishallinnon sähköiseen palveluun. Tämän jälkeen viranomaiset voivat toimittaa sähköisiä tiedoksiantoja tälle viestinvälityspalvelutilille ilman henkilön nimenomaista suostumusta.

Hallintovaliokunta on käsitellyt lakiesityksiä pitkään, ja yhteisiä huolia on herännyt. Joiltakin osin lainsäädäntöä tarkennettiin valiokuntakäsittelyn aikana mutta valitettavasti ei ihan riittävällä tavalla.

Arvoisa rouva puhemies! Sosiaalidemokraatit ymmärtävät digitalisaation tuomat mahdollisuudet ja suhtautuvat erittäin positiivisesti näiden mahdollisuuksien hyödyntämiseen. Parhaimmillaan digitalisaatio sujuvoittaa palveluja ja prosesseja, tuo asiakkaille lisää mahdollisuuksia sekä säästää kustannuksia. Hallituksen esityksessä sähköisen tiedoksiannon ensisijaisuutta viranomaistoiminnassa koskevaksi lainsäädännöksi on kokonaisuutena tarpeellinen ja kannatettava muutos, mutta katsomme, että lakiesityksissä eivät riittävällä tavalla tule huomioiduksi erityisryhmät ja heidän tarpeensa. Esityksessä sivuutetaan se tosiasia, että vaikka suurin osa kansalaisista käyttää sujuvasti digitaalisia palveluja, on meillä kuitenkin ihmisiä, joille tulisi mahdollistaa esityksessä tietyt poikkeukset. Kuitenkin loppujen lopuksi tärkeintä on, että viranomaisten lähettämien tiedoksiantojen perillemeno ja tiedonsaanti niistä varmistetaan kaikissa tilanteissa. Tämä on seikka, johon myös perustuslakivaliokunta kiinnitti huomiota lausunnossaan.

Merkittävä muutos nykytilaan on se, että yrityksiltä, yhteisöiltä ja luonnollisilta henkilöiltä ei enää edellytettäisi sähköpostiosoitteen antamista Suomi.fi:n käyttöönoton yhteydessä. Pidämme ongelmallisena, että sähköinen tiedoksianto viestinvälityspalveluun eli Suomi.fi-viestit-palveluun olisi mahdollinen ilman tiedoksiannon vastaanottajan erillistä suostumusta. Tällä hetkellä sähköisten tiedoksiantojen ja muiden viranomaisviestien lähet-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 17/2026 vp

täminen Suomi.fi-viestit-palveluun on mahdollista vain henkilön nimenomaisella suostumuksella ja edellyttäen, että henkilö on antanut viestinvälityspalveluun sähköpostiosoitteensa ilmoitusten lähettämistä varten. Erityisryhmien huomioimiseksi muutoksessa tulisi mahdollistaa sähköpostiosoitteen sijasta myös puhelinnumeron antaminen tilin avaamisen yhteydessä. Tämä mahdollistaisi tekstiviestieränteet saapuneista tiedoksiannoista. Ehdotettu sääntely sekä asiointilain että tukipalvelulain osalta sinänsä mahdollistaa tekstiviestieränteiden käytön, mutta tätä ei ole nähty kustannustehokkaana ratkaisuna. Pidämme ongelmallisena, ettei ole selvitetty sitä, miten SMS-eränteen lähetyksen voisi rajata tietylle ryhmälle, esimerkiksi ikäihmisille, joilla ei ole älypuhelin. Niissä tapauksissa, joissa tiedoksi annettava asiakirja on luettavissa viranomaisen omasta asiointipalvelusta, Suomi.fi-viestien käyttäjä saa heräteviestin Suomi.fi-viestit-tilille sekä ilmoittamaansa sähköpostiosoitteeseen. Esitämme, että erikseen ilmoitettaessa eränteen saisi myös tekstiviestillä.

On huomattava, että hallituksen esityksellä tavoitellaan huomattavia, noin 25 miljoonan euron säästöjä. Joka tapauksessa Suomi.fi-palvelun käyttöön siirrytään enenevässä määrin ja suurin osa säästöistä realisoituu myös tämän myötä. Siksi ei olisi myöskään säästöjen saavuttamisen kannalta erityisen dramaattista tehdä kädenojennus heitä kohtaan, joille digitaalisten palveluiden käyttö ei ole mahdollista erilaisista syistä johtuen. Sosiaalidemokraateille kyse on tiettyjen ihmisryhmien huomioimisesta muutoksessa ja sen varmistamisesta, että jokainen saa tiedon viranomaisen lähettämistä asiakirjoista.

Arvoisa rouva puhemies! Edellä olevan perusteella ehdotan, että lakiehdotukset hyväksytään vastalauseen 1 mukaisesti.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Aittakumpu poissa. — Edustaja Lyly.

17.02 Lauri Lyly sd: Arvoisa rouva puhemies! Ymmärrämme hyvin, että digitalisaatio etenee, se on hyväksyttävä, ja sen hyödyt on myöskin käytettävä yhteiskunnassa hyväksi — kaikki asiat voidaan tehdä helpommalla tavalla ja fiksummin.

Mutta myöskin se on tosiasia, että kaikki eivät kykene siihen, eivät kykene lukemaan kielitaidon tai muun puolesta sitä tai osaa käyttää näitä digitalisaation kaikkia elementtejä. Siinä mielessä on viisasta, että heidät huomioidaan näissä erittäin tarkasti. Ja kuten edustaja Nikkanen tuossa hyvin kuvasi sitä tilannetta, tämä tekstiviestipalvelu olisi erittäin käytännöllinen tapa viestiä siitä, että viranomaiselta on tullut Suomi.fi-viesti, joka kannattaisi käydä katsomassa. Ja kun puhelin on meillä, melkein kaikilla, kädenjatke, niin se olisi aina myöskin mukana. Tässä mielessä tilanne olisi myöskin helpommin noteerattavissa tältä osin.

Arvoisa rouva puhemies! Kannatan edustaja Nikkasen tekemiä vastalauseen 1 mukaisia ehdotuksia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hiltunen.

17.04 Pia Hiltunen sd: Arvoisa rouva puhemies! Yhteiskunta digitalisoituu, siitä me emme pääse mihinkään. Samoiten tätä kautta myös tiedonkulku paranee ja totta kai sujuvoituu. Elämme ajassa, jossa yhteiskunta toimii yötä päivää, ja on mielestäni hyvä, että ihmisten palvelu näiltä osin helpottuu.

Mutta huoli tässä lakiesityksessä liittyy oikeastaan yhdenvertaisuuden näkökulmiin ja ehkä ennen kaikkea ikäihmisiin ja heihin, joilla ei ole digitaaitoja riittävästi. Kuka määrittää

Pöytäkirjan asiakohta PTK 17/2026 vp

sen, kenellä on riittävät digitaidot näiden palveluiden hyödyntämiseen? Nyt puhutaan ensisijaisuudesta ja oletetaan, että kaikki toimivat diginä ja täytyy itse pystyä ilmoittamaan, jos ei näitä digipalveluja halua käyttää. Jo se herättää mielestäni vääränlaisen lähtökohdan.

Viestillä ilmoitus tosiaan parantaisi tilannetta vahvasti myös nuorten ihmisten osalta. Ajatellaan varmasti, että jokainen nuori lähtökohtaisesti pystyy näitä digipalveluja helposti käyttämään ja on tottunut tällaisiin sovelluksiin, mutta oikeastaan luulen, että sähköpostia on vähemmän käytetty nuortenkin keskuudessa, ja se, millä tavalla nämä viestit tulevaisuudessa tavoittavat käyttäjät, on kyllä kyseenalaista. Siksi ajattelen, että ehkä tämän lain vaikutusten seuranta olisi voinut olla tässä tilanteessa tarpeen, jotta nähdään, millä tavalla ihmiset sitten pystyvät käyttämään näitä palveluja.

Näillä perustein SDP:n vastalause on mielestäni aiheellinen.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Löfström.

17.05 Mats Löfström r: Tack, ärade fru talman! Elektronisk delgivning kan göra myndighetsprocesser smidigare, snabbare och mer kostnadseffektiva, men kan också leda till problem för dem som inte är digitalt vana. När man nu prioriterar elektronisk delgivning måste man minnas att reformen utgår från medborgarnas behov, inte enbart från myndigheternas. Därför är det viktigt att utvärdera reformen efter att den kommit i kraft samt vid behov göra ändringar ifall det uppkommer problem. Målsättningen med reformen är att spara pengar, vilket naturligtvis är viktigt för att trygga den offentliga ekonomin, men det får inte bli på bekostnad av servicens funktionsduglighet.

Ärade fru talman! Grundlagsutskottet har också behandlat det här lagförslaget. En central utgångspunkt måste vara de språkliga rättigheterna. De digitala tjänsterna ska fungera på både finska och svenska, och det skulle vara på tiden att Suomi.fi-portalen också skulle få ett svenskspråkigt namn. Grundlagsutskottet har tidigare betonat att språkliga rättigheter ska beaktas redan i den inledande utvecklingsfasen och att språkvariationerna ska utvecklas parallellt. Det räcker inte att lägga till översättningar i efterhand.

Vi måste också ta i beaktande de som saknar tillräckligt med digitala kunskaper, de äldre generationerna, personer med funktionsnedsättning och andra grupper som inte självklart rör sig i de digitala miljöerna. Om vi inte erbjuder tillräckligt stöd och handledning riskerar vi att dessa människor i praktiken begränsas i sin möjlighet att sköta sina ärenden och ta del av myndighetsbeslut via Suomi.fi-portalen.

Ärade talman! Digitala tjänster ska vara inkluderande, annars skapar vi nya klyftor i samhället. Därför måste införandet ske stegvis, med starkt stöd till användarna och med respekt för de språkliga rättigheterna. Det är så man bygger en digital förvaltning som är rättssäker och jämlik för alla.

Arvoisa rouva puhemies! Keskeisenä lähtökohtana on oltava kielelliset oikeudet. Digitaalisten palvelujen on toimittava sekä suomeksi että ruotsiksi. Perustuslakivaliokunta on aiemmin korostanut, että kielelliset oikeudet on otettava huomioon jo kehittämisen alkuvaiheessa ja että kieliversioita on kehitettävä rinnakkain. Ei riitä, että käännökset lisätään jälkikäteen.

Meidän on myös otettava huomioon ne, joilla on ole riittäviä digitaalisia taitoja: vanhemmat sukupolvet, vammaiset henkilöt sekä muut ryhmät, jotka eivät luontevasti toimi digitaalisissa ympäristöissä. Ellemme tarjoa riittävää tukea ja ohjausta, vaarana on, että

Pöytäkirjan asiakohta PTK 17/2026 vp

näiden ihmisten mahdollisuudet hoitaa asioitaan ja saada tietoa viranomaispäätöksistä Suomi.fi-palvelun kautta käytännössä rajoittuvat. On tärkeää, että myös nämä ihmiset voivat hoitaa asioitaan tulevaisuudessa Suomi.fi-palvelun kautta. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kari.

17.09 Mika Kari sd: Arvoisa rouva puhemies! Itsekin aikanaan sain pitkään työskennellä hallintovaliokunnassa, ja on hyvä huomioida, että meillä on itse asiassa vieläkin saman tyyppiset lähestymistavat näiden julkisen hallintotehtävän kautta kansalaisille tulevien ilmoitusten ja viestien osalta. Digitaalisuus on tässä 15 vuoden aikana kehittynyt yhteiskunnassa laajasti, ja sähköiset palvelut sen myötä. Mutta aivan oikein, niin kuin edustaja Nikkasen hyvässä puheenvuorossa tuotiin esiin, ja muutama muukin puheenvuoro piti saman viestin sisällään, meidän pitää myös huomioida se, että on ikäihmisiä tai muita eri syin todettavia erityisryhmiä, joilla itsellään on sen tyyppisiä rajoitteita, jotka estävät esimerkiksi digitaalisten palveluiden käyttämisen — joko laitteita ei ole tai niiden osaamista — ja näille ryhmille tulee varmistaa myös viestien viennit ja palvelut julkisten palveluiden osalta.

Tänään vietin aamulla kolmisen tuntia Lahden torilla ihmisten kanssa keskustellen, ja sotepalveluiden ja erilaisten turvallisuusasioiden lisäksi keskustelussa nousivat nimenomaan ikäihmisten palvelut ja nämä digitaaliset palvelut ja niiden rajoitteet. Tämä ei tietenkään koske kaikkia ikäihmisiä kattavasti, vaan meillä on erilaisia digitaitoja ihmisillä ikäluokista riippumatta ja riippuenkin, mutta erityisryhmät pitää tunnistaa, ja siinä edustaja Nikkasen ja edustaja Hiltusen toteamat muutosehdotukset ovat kyllä tarpeellinen huomio, ja kannatan niitä myös itse. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Peltokangas.

17.10 Mauri Peltokangas ps: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Kiitän hyvää keskustelusta tässä vaiheessa, ja kiitän eritoten hallintovaliokuntaa jälleen kerran ripeästä ja hyvästä sekä hyvin syväluotaavasta asiaan tutustumisesta. — Kävimmekin hyvää keskustelua nimenomaan näistäkin huolista, mitä sosiaalidemokraattinen ryhmä vastalauseessaan tuo. Tästä saatiinkin siellä vähän, kuten aina, hyvää lopputulostakin aikaan, eli muutimme hie-man valiokunnan lopullista mietintöä siinä mielessä, että mietintöluonnoksessa oli ikään kuin vaade, että kun esimerkiksi peruutetaan tätä palvelua, niin tulisi olla riittävät digitaidot. Muotoiluksi tuli sitten se, ettei tarvita digitaitoja lainkaan, eli sen pitää mahdollistua myöskin tällaisille henkilöille.

Edustaja Löfströmin ansiokkaaseen puheeseen sen verran, että valiokuntakäsittelyssä ei noussut esiin se, että Suomi.fi-tunnus olisi myös toisella kotimaisella kielellä. Itse en näe siinä mitään ongelmaa, ja voimme tämän varmasti jossain vaiheessa yhteisesti todeta, että miksi se ei voisi olla molemmilla kotimaisilla kielillä. [Mika Kari: Varför inte?] — Kiitosia.

Yleiskeskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.